

Architektura druhé poloviny 18. století má v kontextu českého dějepisu umění poněkud zvláštní roli. Jako svědkyně doby přerodu byla střídavě vnímána buď jako vyznění silné domácí barokní tradice, nebo jako nesmělý nový začátek nového slohu, a to podle toho, ze kterého "břehu" ji ten který badatel nahlížel. Při pohledu z hlediska baroka, se tak většinou hovoří o rokokovém zjemnění či pozdně barokním vyznívání. Ze zpětného pohledu 19. století je to naopak projev neobratného hledání nového slohu, který jinde v Evropě již suverénně vítězil, a jehož přijetí pry u nás bránila zase ona zmíněná silná domácí tradice.

Cílem této práce je pokusit se dobu "mezi barokem a klasicismem" nahlížet bez těchto předurčených scénářů, které si z umělecké produkce nutně vybíraly jen to, co se jejich "příběhu" týkalo. Jak ale zároveň uvidíme dále, zcela nezaujatý postoj vlastně není možný, neboť dosavadní bádání i pojmy jím používané determinují naše chápání minulosti více, než si často chceme nebo dokážeme připustit. Při popisu vývoje jednotlivých stavebních typů v Čechách druhé poloviny 18. století jsem se tak pokusil o určitý kompromis, který zohledňuje jak vývoj v chápání architektury tohoto nejednoznačného období, tak značnou proměnlivost křehkých uměleckohistorických pojmů. Nesnažil jsem se vytvořit jasné vývojové linie, ale spíše poukázat na překvapivě barevnou mozaiku, kterou česká architektura druhé půle 18. století představuje. Je už na čtenáři, aby posoudil, zda se toto smělé předsevzetí alespoň částečně podařilo.